

Teberce: Kırşehir, Hacibektaş, Kaman ve Keskin yöresi Abdallarının gizli dilleri*

Ahmet Günşen
Gazi Üniversitesi, Ankara

Abdallar hakkında bilgi

Bu yazıda Kırşehir, Hacibektaş, Kaman ve Keskin Yöresi Abdalları ve kullandıkları gizli dil olan Teberce üzerinde durulacaktır. Kelimenin kökündeki Farsça kökenli olduğu belirtilen *teber* Türkçe Sözlük'te (1988: 1434) "1. esk. Balta. 2. Bazı dervişlerin taşıdıkları sapı uzun, keskisi ayça biçiminde, küçük ve hafif balta. 3. Meşin kesmek için kullanılan araç" anlamlarıyla verilmektedir. Anadolu ağızlarında, "tenekecilikte tenekeleri birbirine geçirmek için kullanılan bir araç" [Amasya] ve "ağaç tepsi" [Erzurum, Kars] (DS x: 3885) anlamlarıyla kullanılmaktadır. Kırşehir ağzının içinde yer aldığı Orta Anadolu ağızlarında ise cins isim olarak "balta, nacak", özel isim olarak ise "Abdal" anlamında kullanılır. Hattâ, Abdal aşiretine mensup kişi veya kişiler için "Teber uşağı" tâbiri de kullanılmaktadır (Günşen 2001: 226). Kelimenin *teberce* 'dedikodu', *teberce cerle* 'dedikodu ederek söyleşmek'; *cerle* 'demek, söylemek' şeklindeki türev ve birleşiklerinin argo sözlüklerine de girmiş olduğunu görüyoruz (Aktunç 2002: 68, 278). Ama Teberce örnekler geçmeden önce asıl konunun iyi anlaşılması için önce *Abdallar* hakkında kısa bir bilgi vermek faydalı olacaktır.

"Göçebe, gezgin" anlamına gelen *Abdal* adını taşıyan topluluklara Doğu Türkistan'dan Afganistan, İran ve Türkiye'ye kadar uzanan geniş bir sahada tarihin her döneminde rastlanmaktadır. Ancak, söz konusu coğrafyaların içinde özellikle Afganistan ve Türkiye/Anadolu daha bir ön plana çıkmaktadır. Nitekim *abdal* kelime ve kavramının İran ve doğu sahalarından çok Ana-

* v. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri 1, 20-26 Eylül 2004 (2004), Ankara: TDK, 1315-1344.

dolu Türklüğü arasında yayılmış ve yaşamakta oluşu bu görüşü kuvvetlendirmektedir (Özönder 1988: 55). Her ne kadar *abdall/abdâl/ebdâl* kelimesinin *derviş* ve *şâhit* anlamlarına gelen Arapça *bedil* kelimesinin çoğulu olduğu, Türkçe ve Farsçada "dünya ile ilgisini kesip kendisini Tanrı'ya bağlamış derviş", "evliyadan 70 kişilik bir cemâat veya zümre", "Afganistan'da yaşayan ve Anadolu'ya göçen ve Alevî olan Türk topluluğu" gibi değişik anlamlarda kullanıldığı (Devellioğlu 1982: 3, 234) bilirse de aynı anlama gelen *Torlak*, *Hayderî*, *Cavlakî*, *Kalender/Kalenderî* tabirleri ile de karıştırılmaktadır (Özönder 1988: 55). *Abdal* kelimesi, *Derleme Sözlüğü*'nde; "1. Çingene, 2. Dilenci, 3. Davul, zurna çalan çalgıcı (çokça çingene), 4. Sünnetçi; *abdal* (II): 1. Serseri, 2. Avâre, 3. Tembel, 4. Beceriksiz, 5. Deli, 6. İtibarsız, 7. Kul, köle; *abdal* (III): Tamahkâr; *abdal* (IV): Yaşlı adam"; "abdallan-: dilenmek" gibi hep aşağılama veya olumsuzluk ifade eden anlamlarla da karşımıza çıkmaktadır (DS 1: 15-16). Hatta bunlara, "esrar, afyon" anlamına gelen "abdalu"nu da ilâve edebiliriz (DS 1: 16). Biz söz konusu kelime ve kavramın ifade ettiği etnik veya sosyal grup üzerinde durulmasının; araştırmaların bu çok değişik özellikleri olan topluluğa dönük olmasının gerekliliğine inanıyoruz. Söz konusu topluluğun Afganistan'dan Anadolu'ya uzanan kollarının hep Türk/Türkmen kökeninde birleştiği de malûmumuzdur. Nitekim, Faruk Sümer (1992: 241), Afganistan'da yaşayan bir Türk boyunun adının *abdal* olduğunu, Aral gölünün güney kıyısı ile Kara Boğaz arasında oturan Çavuldur adlı Oğuz boyunun bir obasına da *abdal* denildiğini belirtmektedir.

Anadolu sahasında da, *Abdal*, *Abdallı/Abdallu*, *Abdal Oğlanları*, *Abdaloğlu*, *Abdalahmed*, *Abdalân-ı Hacı Bektaş*, *Abdallu-yı Kebîr*, *Abdallu-yı Sagîr* gibi adlarla anılan aşiret ve cemâatlerin Osmanlı tahrir defterlerinde "Türkmen tâifesinden" oldukları belirtilmiştir (Türkay 1979: 45, 173).

Fuat Köprülü (1989: 387-392) de, Abdalların, Anadolu'ya Horasan'dan Kara Yağmur Dede adında birinin başkanlığı altında geldiklerini, bu dedenin türbesinin Konya'da bulunduğunun rivayet edildiğini yazar. Ona göre *Abdal* topluluklarının büyük bölümü Alevî/Bektaşî ve Kızıbaş'tır. Doğrudan doğruya Türk telâkki edilirler. Anadolu'da Çingene sanılmalarına rağmen, Hazar ötesi Abdalları asla Çingenelik isnadına maruz kalmamışlardır. *Dede Korkut Kitabı*'ndaki eski Oğuz destanlarını hâlâ aralarında yaşatmış olmaları, Türklüklerini tespit bakımından çok önemlidir. Köprülü ayrıca Abdalların Anadolu'da halk arasında hikâyecilik, çalgıcılık ve oyunculukla şöret kazandıklarını, hatta Kafkas Azerbaycan'ındaki *Abdallar köyünün* bilhassa âşıklar yetiştirmekle meşhur olduğunu belirtir. Gülçiçek'in (2003: 83-98) de işaret ettiği gibi gerçekten de *Abdallar*, çoğunlukla yerleşik, ama kısmen

de göçebe bir hayat süren, Güney, Batı ve Orta Anadolu bölgelerinde yaşayan bir Alevî/Bektaşî Türk topluluğudur.

Kırşehirde Abdallar

Kırşehir'in merkez, Kaman, Hacibektaş ve Avanos, ki 1954 yılına kadar Kırşehir'in ilçeleridir, ilçe ve köylerinde *Abdal*, *Abdal Kürlüğü*, *Abdal Üstü*, *Abdal Görmez* gibi yer adlarına rastlanması, Kırşehir'in Yağmurlu Büyükoba, Hacibektaş'ın Engel, Avanos'un Büyüklü köylerinde az sayıda da olsa, *Abdallar* veya *Teberler/Teber Uşağı* adlarıyla anılan zümrelerin varlığı, vaktiyle Kırşehir ve yöresinde bu aşiretin/oymağın yaygın bir hâlde yaşadığını gösterir (Günşen 1997: 25; Tarım 1960: 28). Ama Kırşehir, eskiden olduğu gibi bugün de önemli bir Abdal yerleşim bölgesidir. Kalabalık bir nüfusa sahip olmasalar da, Muharrem Ertaş ile oğlu Neşet Ertaş ve Çekiç Ali gibi ses ve saz ustalarının Kırşehirli oluşları, Kırşehir'i bir cazibe merkezi hâline getirmiştir. Geçmişte Akpınar'a bağlı Kırtıllar, merkez ilçeye bağlı Yağmurlu Büyükoba köylerinde yaşayan Abdallar, bugün Kırşehir'de Bağbaşı Mahallesinde yaşamakta, geçimlerini de yine müzik satıcılığı ile temin etmektedirler. Ancak, kış mevsimi gelince birçok ailenin geçim kaygısıyla İzmir'e göçtüğü de bilinmektedir.

Hacibektaş'ta 80–100 hane olan Abdalların sayısı her geçen azalıyor. Çalgıcılık, müzisyenlik eskisi gibi karın doyurmadığı için, Abdal aileler iş umduyla İzmir'e göçüyor. Bugün Hacibektaş'ta kalan hane sayısı 15–20'ye kadar düşmüş durumdadır. Bölgede 150–200 kişilik bir Abdal nüfusundan söz ediliyor. Ancak, İzmir'e giden Abdalların birçoğu yazları yine Hacibektaş'a dönüyorlar.

Kaman Abdalları, Sarıuşağı Mahallesinde ikamet etmektedirler. Yaklaşık 100 hanelik olan nüfus, kışları 10–15 haneye kadar düşüyor. Geri kalan kısım ise, boyacılık, lokantacılık, kapıcılık, hurdacılık, arabacılık gibi işlerde çalışmak üzere İzmir'e gidiyor. Eskiden avcılık ve sünnetçilik de yapan Abdalların bugün hemen hemen tek geçim kaynağı davul, saz, keman, darbuka, zurna gibi müzik aletlerini çalmak ve ses sanatçılığıdır. Sünnetçiliği de, rahmetli olan Veysel Usta'nın (Ertürk) oğlu Hasan Ertürk sürdürüyor.

Kırıkkale'ye bağlı Keskin ilçesinde de hatırı sayılır bir *Abdal/Teber/Teberci* topluluğu vardır. Hacı Taşan, Seyit Çevik, Erol Cöke, Metin Öge, Haydar Barın gibi önemli isimler yetiştirmiş olan Keskin Abdallarının yegâne geçim kaynağı müzisyenliktir.

Derleme yaptığımız ve az sayılmayacak bir süredir çeşitli vesilelerle içinde kaldığımız Abdallar, gerçekte Alevî/Bektaşî olmalarına rağmen, erkâ-

nı yönetecek "dede" bulamadıkları için "cem töreni" yapamadıklarını ve yeni nesillere bir şey veremediklerini belirtiyorlar.

Abdalların gizli dilleri Teber dili veya Teberce

Bir ülkede belli bir ağız esası olarak konuşulup yazılan *ortak dilin* yanında, az çok ondan farklılaşan, o topluma ait değişik mesleklere veya farklı kültür seviyelerine mensup kişilerce kullanılan grup dillerine de rastlanmaktadır. Bir dilin değişik tabakalaşmaları içinde böylesi kullanımlara, 'bir grubun dil varlığı ya da grubun dili' anlamına gelen *özel dil* denmektedir (Aksan 1987: 86-87).

Hâl böyle olunca, bir toplum içinde ne kadar sosyal grup var ise, o kadar da özel dil var demektir. Bir yerde, ortak dilin alt ve üst düzeylerini de ifade eden (Şen 2002: 13), özel dillerin içinde, genellikle toplumun kültür seviyesi düşük gruplarınca konuşulan dil için "dilenci, hürsüz, külhanbey dili" anlamına gelen *argo* terimi kullanılır.

Ancak, ortak dilin alt düzeyini oluşturan argo dediğimiz, halk arasında da daha çok "kaba saba, küfürlü konuşma" anlamında kullanılan bu özel dil, acaba değişik bölgelerde yaşayan belli birtakım meslek grupları ile dinî veya sosyal farklılıklar taşıyan toplulukların kendilerine özgü konuşmalarını/dillerini de kapsamakta mıdır? Kanaatimizce buna "evet" demek mümkün değildir.

Bazı araştırmacılara, meselâ, makalesinin başlığında iki *özel dili* bir ve beraber değerlendirmesinden de anlaşılacağı gibi, Özkan'a göre (2002: 22-30) argo ile gizli dil arasında fark yoktur veya argo bir özel dildir. Ancak aradaki farkı görebilen bazı araştırmacılar da vardır. Meselâ, Doğan Aksan'ın bu konudaki görüşleri şöyledir:

"Konuşanlar dışındaki kimselerce anlaşılmaması için sözcüklerin bozulmuş biçimlerinden oluşturulan ve yine bir zümreye özgü olan özel dil türü de jargon'dur.

Ahmet Caferoğlu'nun Erkilet çerçileri (gezici manifaturacıları) arasında konuşulan bir dil türünü inceleyen yazısında ele alınan ve dilce adı verilen dil, daha çok, jargona yaklaşmaktadır. Ortak dilin öğelerinin değiştirilmesi ve yabancı dillerden alınan öğelerin katılmasıyla oluşan bu dil, bu gezici esnafın, kendi aralarında, alıcıların anlayamayacağı biçimde konuşma isteklerinden doğmuş olmalıdır." (Aksan 1987: 90).

Mesut Şen, argonun yanında, bizim ikinci grup olarak gösterdiğimiz değişik gruplara mensup kişilerce konuşulan grup dillerine uyan, *jargon* terimine yer vermekle kalmayıp, şu uyarıyı da yapmaktadır: "Argo ile jargon'u birbirine karıştırmamak gerekir. Argo, yukarıda tanımını verdiğimiz özel

dile verilen addır. Jargon ise bu özel dil içinde, adacık hâlinde bir coğrafi bölgede bulunan grupların veya bir mesleğe mensup olanların anlaşılabilirlik oranı çok düşük kendine has konuşma biçimidir. Meselâ, çerçilik, kalaycılık ve tellâlık gibi esnaf teşekkülleri ile Abdal dili ya da Geygel adı verilen Yörüklerin kendi aralarında konuştukları gizli diller birer jargon'dur." (2002: 14).

Ancak, Şen'in jargonu argonun içinde görmesine katılmak güçtür. Bizce, her ikisi de ortak dilin alt düzeyini örnekleyen ayrı bölüm veya kollarıdır. Herhâlde bu konuda en doğru tespiti yapan, argo ve gizli diller üzerinde ilk çalışarlardan olan Ahmet Caferoğlu'dur. O, gizli dili "tamamıyla müstakil bir dil halinde" ele alır ve "her şeyden evvel aşağı halk tabakasının yahut bir esnaf zümresinin ince benzetme ve yakıştırma kabiliyeti neticesinde, muayyen bir dil varlığının ekseriyetle deyim ve söyleyişlerinin, manaca kaydırılmasından vücuda getirilen bir konuşma tarzı" olup "müstakil bir gramere ve dil karakterine malik" olmayan argodan ayırır. Ona göre gizli dil ise, "müstakil bir dil malzemesine ve karakterine maliktir. Bu dilde, muhitte konuşulan ana dilden yahut şiveden alma hemen hiçbir şeye rastlanmamaktadır. Hattâ ifade bakımından şu veya bu manaya işaret edebilecek herhangi bir iktibastan çekinilmiştir. Bu dilde, herhangi bir dilde olduğu gibi, ifadesi lâzım gelen bütün anlamlar ve söyleyişler, cümle hâlinde yerli yerine konmuştur. Argo'da gördüğümüz gibi bu dil, yalnız bir fikri sezdirmemek, yahut muayyen bir ifadeyi kaçırmak için değil, muayyen bir uruğun yahut kabilenin bütün hayat varlığını, bütün düşünce ifadesini, kısaca, bütün dil varlığını gizlemek için yaratılmıştır. Her ne kadar bu dilde kullanılan kelime serveti dar ve sayıca pek az ve her bir kelimeye birçok anlamları ifade etmek yükü yükletilmişse de, ekler hariç olmak şartıyla, yerinde konuşulan şiveden ve dilden hiçbir unsur alınmamasına çok büyük önem verilmiştir. Bu dilin en büyük hususiyeti, konuşan uruk veya muhitten, zerre kadar harice sızmamasıdır." (Caferoğlu 1994: xix).

Biz, Caferoğlu'nun bu ayırım ve tespitlerine aynen katılıyoruz. Üzerinde çalıştığımız, son birkaç yıldır içlerinde fazlaca kaldığımız Abdal veya Teberlerin gizli dilleri olan Teberce de tam anlamıyla argodan uzak, bulunduğu bölgede inanç ve sosyal yaşayış olarak çok belirgin bir şekilde kapalı bir toplum görüntüsü çizen, ama üst kimlikleri olan Türklükten asla taviz vermeyen bir aşiret veya topluluğun gizli dilidir.

Anadolu'da yaşayan birtakım Abdal topluluklarının gizli dillerine ait birtakım incelemeler yapılmış, dil malzemesi sunulmuş olmasına rağmen, Orta Anadolu Abdallarının gizli dillerine ait araştırmaların ve dil malzemesinin yeterli olduğunu söylemek ise mümkün değildir.

İşte, bu çalışma ile hem Orta Anadolu'da (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) yaşayan Abdal/Teber topluluklarının gizli dilleri hakkında bilgi ve malzeme sunmak, bu malzemeyi, başka bölgelerde yaşayan Abdalların başta olmak üzere, diğer Anadolu gizli dilleriyle karşılaştırmak amaçlanmıştır. Böylece, hem söz konusu bölge Abdallarının dil malzemesi derlenmiş, hem karşılaştırma sonucu Abdal/Teber gizli dilinin sınırları çizilmiş, hem de ortaklık ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Kendilerini Anadolu'ya Horasan'dan gelmiş Türkmen sayan, sanat veya müzik satıcısı, bazı araştırmacıların "simbiyotik cemaat" olarak adlandırdığı (bk. Özönder 1988) bu sosyal grubun kendi aralarında dayanışmayı artıran ve birlik şuurunu pekiştiren önemli bir özellikleri de, ana dilleri Türkçe yanında, ekler sistemi, fiil çekimi ve söz dizimi tamamen Türkçe olan, ama kelime kadrosu Türkçeden ayrılan gizli dilleridir.

Kendi aralarında Teberce/Teber dili adını verdikleri (Andırın Abdallarının gizli diline *dilce* ile krş. Özönder 1988: 61) bu gizli *Abdal* dilinin Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman ve Keskin yöresindeki durumunu açıklığa kavuşturmak, bu çalışmanın asıl amacıdır.

Yazılı kaynaklardan çok, alan çalışmasına dayalı olarak birebir görüşme yoluyla derlediğimiz malzemeyi esas itibarıyla 2000 yılından beri toplamaktayız. Ancak, bu Türk topluluğuyla ilgili çalışmalarımız 1990'lı yılların başına kadar gitmektedir.

Aşağıda elde edilen malzeme alfabetik olarak sıralandıktan sonra, argo kelime ve gizli dil malzemesi sunan kaynaklarla karşılaştırma yoluna gidilmiştir. Ayrıca Teberce söz varlığı DS'de aranmış, varsa ortaklık veya yakınlıklar her kelimenin altında belirtilmiştir. Ayrıca, tespit edilebilen yabancı kökenli kelimelerin hangi dile ait olduğu da belirtilmiştir. Böylece:

1. Abdal veya Teber gizli dilinin büyük oranda söz varlığı gözler önüne serilmiş.
2. Anadolu'nun değişik bölgelerine dağılmış Abdal veya Teberlerin söz varlığının coğrafi sınırları az çok çizilmiş.
3. Sonuçta, Abdal gizli dili olan Tebercenin "Kalaycı", "Elekçi", "Çerci" vb. gizli dillerinden farklı, kendine özgü bir gizli dil olduğu ortaya konulmuştur.

Aşağıda Teber gizli dilinin söz dizimi hakkında bir fikir vermek amacıyla da birçok örnek cümleye de yer verilmiştir.

Cümleler

Geben geliyo, nchir!: Yabancı geliyor, sus!

Pırçıldım: Acıktım.

Nafta ne gerez!: Adam ne kadar iyi. (Adamın kendisi iyi, sohbeti de güzelse, yani Teber'in hoşuna gitmişse.)

Nafta guynu!: Adam, iyi değil, kötü adam!

Ortam guynu, yeken nes: Ortam kötü, bahşiş yok. (Bahşiş verilmiyorsa.)

Hadi genniyelim (ya da ivikliyelim): Hadi gidelim, kaçalım! (Ortalık iyi değildir, birkaç kişi ortamı bozmaya çalışırsa.)

Meyi fazla kayme: İçkiyi fazla içme.

Hadi numızlayalım: Hadi yatalım. (Geç olmuşsa.)

Ne duruyunuz, iki inetleyin de cer gelmesin: Niye boş boş duruyorsunuz, çalın da lâf gelmesin.

Gerez peçikliyolar: İyi, güzel oynuyorlar.

Hiltannar gerezmiş: Yatak yorgan temizmiş.

Hiltannar guynu: Yatak yorgan kirli, pis.

Guynu peçikliyollar: Kötü oynuyorlar, oynamasını bilmiyorlar.

İki de sen cer et!: Biraz da sen söyle! (Çalıp söylerken biri yorulunca diğerine söyler.)

Gınavcı gınavladığı tıpsı zamıtmadan desledi: Hırsız çaldığı şekeri kimseye göstermeden koydu, bıraktı.

Cıvır gerez!: Kadın güzel!

Zıpır keknele!: Çok gülme!

Nafta metan olmuş: Adam ölmüş.

Cıvırın gümezine cavla!: Kadının kalçasına, kıcına bak!

Cıvır gerez cıptalıyo: Kadın güzel oynuyor.

Sinan'ı biz kerttik: Sinan'ı biz sünnet ettik.

Karşılaştırmalı Abdal/Teber gizli dili (Teberce) sözlüğü

A

abe: ekmek < Çing. (Kırşehir)

abı: baba, peder < A. *abū* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

abı 'ana, baba' [Andırın] (Özönder 1988: 62), 'baba' (< Kürt. < A. *abū* Tietze 1982: 523), 'anne' [Yozgat köyleri] (DS 1: 3)

ağa: güçlü, kuvvetli (Kaman)

ağa (11) '1. şeyh, 2. seyit, peygamber sülâlesine mensup kimse' [İğdır ve köyleri] (DS 1: 79), 'sevgili' [Burdur] (DS 1: 79)

aşınla-: aşırılmak, çalmak

aşınla-/aşınle- 'almak, bulundurmak' (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)

aşınna- 'almak' (Tietze 1982: 523)

aşın- (III) 'hazmetmek, sindirmek' (Kıbrıs, DS I: 354)

av: su < A. āb (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

av 'su' [Andırın] (Özönder 1988: 62), (Tietze 1982: 523), [Diyadin, Ağrı] (DS I: 374)

B

babamûn siñine!: "Vay başıma gelen!" anlamında bir şaşma ve hayret ünlemi (Kaman)

baro: 1. < Çing. (ahlâksız kadınlar için) dost (cıvırın barosu: kadının dostu), 2. avukat (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

baro 'Eğlence yeri, fahişe vb. için) müşteri, paralı müşteri' (< Çing. Aktunç 2002: 53)

baru 'saf, enayi, budala [âşık]; yabancı' (Devellioğlu 1990: 90)

bayınna-: (para vb.) ödemek, vermek (Kaman)

bayınna 'ver!' (< *bayıl-* Tietze 1982: 524)

bayıl- 'vermek, para vermek' (Aktunç 2002: 54), 'para vermek, borç ödemek' (Devellioğlu 1990: 91)

bayın- 'vermek, ödemek (argo)' [Çukurbağ, Ermenek, Karaman] (DS II: 580)

bıl: kadınlık organı (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *cavır, fis*

C

ca: ev < F. *cā* 'yer, mevki, mekân' (Kaman)

caa 'ev' (Tietze 1982: 524)

ca 'gitmek' (Çing. bk. Özkan, 2000: 76)

cav: göz < Kürt. *cav* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

cav 'göz' [Andırın] (Özönder 1988: 62), (< Kürt. Tietze 1982: 524)

cavla-: görmek, bakmak < *cav+la-* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *cav cavla-* 'bakmak'

cavlat- 'göstermek' (Tietze 1982: 524)

cavla- 'işe yaramak, iş görmek; bakmak' (Aktunç 2002: 67), 'öteki dünyaya gitmek' (Devellioğlu 1990: 95)

cavlama: görme, bakma (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

cavlık: gözlük (Kaman)

cer: lâf, söz (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

cer 'söz, lâf' (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)

cer et-: söylemek, (şarkı, türkü) çığırmaq (Hacibektaş)

ceret 'söyle!' (Tietze 1982: 524)

- cerle-**: 1. konuşmak, söylemek (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) < cer+le-
cerle- 'demek, söylemek' (Aktunç 2002: 68), (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)
cerlen- 'konuşmak' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
cerre- 'pis danışmaq' (Aktunç 2002: 68'den)
cerleme: demek, söylemek (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) < cer+le-me
cıpta: oyun (Hacibektaş)
cıptala-: oynamak (*Cıvir gerez cıptalıyo*: Kadın güzel oynuyor.) (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) < cıpta+la-
cıvir: 1. kadın, kız, kız çocuğu; 2. avrat, eş 3. kadınlık organı (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *bil, cıvir*
cıvir: 1. kadın, kız, kız çocuğu; 2. avrat, eş 3. kadınlık organı (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *bil, cıvir*
cıvir 'kız, gelin ve emsali' [Eskişehir] (AİAD 211), 'avrat, kadın' [Andırın] (Özönder 1988: 62), 'kız, kadın' (Tietze 1982: 524), 'kadın' [Bereketli, Tavas, Denizli, Yeniköy, Aydın; Kosmat, Eskişehir] (DS III: 943), (Aktunç 2002: 69)
cinik: Çingene, Roman (Hacibektaş)
cukka: cep (Kaman)
cukka 'cep' (Aktunç 2002: 71)
cukkala-: (para, bahşış vb.) cebine koymak, cebe indirmek (Kaman)
cukkala- 'cebine atmak, almak' (Aktunç 2002: 71)

Ç

- çavo**: erkek çocuğu < Çing. (Hacibektaş)
çavo 'erkek çocuğu' [Düzce] (AİAD 211), 'genç erkek eşcinsel' ('çocuk' anlamında Çing. Aktunç 2002: 76)
çav 'efendi, bey' [Geygelli] (AAT 197), 'erkek çocuk' (Çing. bk. Özkan 2000: 72)
çavi, çau 'erkek ve kadının cinsiyet organı' [Erkilet] (Caferoğlu 1952: 336), 'cinsiyetle ilgili bir kelime' [Erkilet] (Özkan 1991: 301)
çavra: davar, koyun (Kaman) krş. *göşt*
çavra 'keçi' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
çay: kız çocuğu < Çing. (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
çay 'kız çocuğu' [Düzce] (AİAD 211), 'kız' [Geygelli] (AAT 197), 'kız, kız çocuk, genç kız' (< Çing. *tsai, çai*, Aktunç 2002: 77; Özkan 2000: 72)
çay cuna 'kız çocuğu' [Geygelli] (AAT 197),
çay çöne 'kız çocuğu' [Geygelli] (AAT 197)
çeper: avlu duvarı (Kaman)
çeper 'çit' [Afyon, Çanakkale, Düzce, Samsun, Amasya, Gümüşhane, Rize, Artvin, Iğdır, Kars, Erzurum, Erzincan, Van, Bitlis, Mardin, Diyarbakır, Muş, Tunceli, Elazığ, Malatya, Ankara, Kırşehir, Kayseri, Adana] (DS III: 1142)
çepel 'güçlü, kuvvetli' (Aktunç 2002: 78)

D

- desle-**: koymak, bırakmak (ğınavcı ğınavladığı tıpsısı zanıtmadan desledi: Hırsız çaldığı şekeri kimseye göstermeden koydu, bıraktı.) < F. T. *dest+le-* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
desle- 'satın almak' [Eskişehir] (AİAD 211), 'yapmak' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
dest: el < F. *dest* 'el' (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
dest 'el' (Tietze 1982: 524)
dübür: kış, göt < F. *dübür, dübr* 'kış, makat; bir şeyin arkası' (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
düke: bina, ev (Kaman)
düke 'ev' (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)

E

- ehnezi-**: acıkmak (*yürām ehnezidi*: Acıktım.) (Kaman)
ehnezi- 'açlıktan zayıf düşmek, zayıflamak' (İzmir, Konya, Adana, Mersi); 'çok acıkmak, içi geçmek' [Kırşehir, Mersin] (DS v: 1690)

F

- fis:** 1. kış, göt, 2. helâ, tuvalet, 3. kadınlık organı (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *bil, cıvir*
fısla-: sıçmak < *fis+la-* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *göhle-, güyle-*

G

- gacı:** kadın, kız < Çing. (Hacıbektaş)
gacı 'adam, erkek çocuk' [Geygelli] (AAT 197), 'kız kardeş' [Isparta, Balıkesir, Van, Ankara], 'Müslüman olmayan hacı' [Balıkesir] (DS v1: 1887), 'metres, eşcinsel-travesti' (< Çing. *kadın*, Aktunç 2002: 118)
gacı çöne 'oğlan, oğul' [Geygelli] (AAT 197)
gaji 'kız' (Tietze 1982: 525)
gaco 'kadın, dost, metres' (Devellioğlu 1990: 115)
gali: (içecek) çay (Kaman)
gali 'çay' (Tietze 1982: 525)
geben: (Teberlere göre) yabancı, kendilerinden olmayan (kimse) (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
geben 'yabancı' (Tietze 1982: 525), 'yabancı' [Dereçine, Bolvadin, Afyon] (DS v1: 1956)
geben (III) 'Abdal' [Konya] (DS v1: 1956)
geder: eşek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
geder 'eşek' [Eskişehir] (AİAD 211), [Andırın] (Özönder 1988: 62), (Tietze 1982: 524)

- geder** (II) 'merkep' [Balya, Balıkesir; Sarıkavak, Eskişehir; Yukarıkale, Koyulhisar, Sivas; Yozgat] (DS VI: 1966)
- gehez**: esrar, uyuşturucu (Kaman)
- genne-**: gelmek; gitmek, kaçmak (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- genne-** 'gelmek' [Andırın] (Özönder 1988: 62); 'gel!' (Tietze 1982: 526)
- genle-** 'gitmek', **genlet-** 'getirtmek, götürmek' (Acar 1985: 14'teki örnekler içinde)
- gen-** 'meydana çıkmak, belirlemek' [Şabanözü, Polatlı, Ankara] (DS VI: 1993)
- gerez**: iyi, güzel (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- gerez** 'iyi' [Eskişehir] (AİAD 212), 'güzel' krş. *gene* (Tietze 1982: 526), 'şirin, dilber, yosma' [Koşmat, Sarıkavak, Eskişehir; Yenikışla, Boğazlıyan, Yozgat; Sirkenli, Adana] (DS VI: 2000)
- girez** 'güzel, giyecek' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
- gevrik**: para (Kaman)
- gevrik** 'büyüme çağındaki çocukların başında çıkan sivilce' [Diyarbakır] (DS VI: 2014)
- gılav**: 1. pilâv < F. çilôv (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin), 2. tarif etmek (Kaman)
- gılav** (I) 'bir şeyin en uygun derecesinde, kıvamında olması' [Bünyan, Kayseri; 'az, noksan' [Mesken, Yatağan, Muğla] (DS VI: 2038)
- gılav** (IV) 'isteklendirme, özendirme' [Yılanlı, Eğridir, Isparta; Bünyan, Kayseri] (DS VI: 2039)
- gıv gıv**: keman (Hacıbektaş) *gıv gıv* [gıygı, gıygırak, gıygıy] 'bir çeşit keman' (DS VI: 2066)
- gıvıtı**: deli, manyak (Kaman)
- gıyla**: erkeklik organı (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- gıyla** [gıylam] 'erkeğin cinsiyet organı' [Aptallar' aşireti, Silifke, İçel] (DS VI: 2067)
- gıyla-**: (erkek) cinsel ilişkiye girmek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- gıyla-** 'baştan savmak, önem vermemek' [Yenice, Muğla] (DS VI: 2067)
- ğınav**: hırsız (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- ğınav** 'hırsız' (Tietze 1982: 526)
- ğınavcı**: hırsız < *ğınav+cı* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- ğınavla-**: hırsızlık yapmak, çalmak < *ğınav+la-* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- cınavla-** 'hırsızlamak' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
- ğınavlık**: hırsızlık < *ğınav+lık* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
- gir**: 'kendi, öz' anlamıyla dönüşlülük zamiri (Kırşehir, Kaman)
- gir** 'ben, sen, o' (Tietze 1982: 526)
- giri**: kendisi, o < *gir+i* (Kırşehir, Kaman)
- girim**: kendim, ben < *gir+(i)m* (Kırşehir, Kaman)
- girime**: bana < *gir+(i)m+e* (Kırşehir, Kaman)

1. Kelime, bu imlâ ile DS'ye alınmıştır; doğrusu "abdâl" dır.

- girimiz:** kendimiz, biz < *gir+(i)miz* (Kırşehir, Kaman)
girimizki: bizimki, kendimizinki < *gir+(i)miz+ki* (Kırşehir, Kaman)
girin ~ giriñ: kendin, sen (Kırşehir, Kaman)
girine ~ giriñe: kendine, sana (Kırşehir, Kaman)
giriñize ~ giriñize: kendinize, size (Kırşehir, Kaman)
girisine: kendisine, ona (Kırşehir, Kaman)
giv: deli, kafadan sakat (Kaman)
göhl: (erkek) cinsel ilişkiye gir! (Kaman)
göhle-: sıçmak (Kırşehir, Hacibektaş) krş. *fısla-*, *güyle-*
göşt: 1. et, 2. koyun
gönç 'koyun' [Eskişehir] (AİAD 212)
göşt 'et' (Tietze 1982: 526)
gubuz: yalan (Kaman, Keskin)
gubuz 'yalan, palavra' [Bayat, Emirdağ, Afyon; Kabaca, Senirkent, Isparta; Sarayköy, Seyit, Çal, Honaz köyleri, Denizli; Balıkesir; Sivrihisar, Eskişehir; Kandıra, Kocaeli; İğneciler, Mudurnu, Bolu; Çankırı; Gökdere, Akdağmadeni, Yozgat; Bünyan, Kayseri; Bor, Niğde; Mut köyleri, İçel; Eldirek, Fethiye, Muğla] (DS vi: 2186)
gubuz at-: yalan atmak, yalan söylemek (Kaman, Keskin)
gubuz at- 'yalan söylemek, abartmak' [Şerefli, Gelendost, Isparta; Sarayköy, Honaz, Denizli; Sivrihisar, Eskişehir; Akyazı, Kandıra, Kocaeli; İğneciler, Mudurnu, Bolu; Karabüzey, Araç, Kastamonu; Danışman, Fatsa, Ordu; Bünyan, Kayseri; Ermenek ve köyleri, Karaman; Mut, İçel; Fethiye, Muğla; Afşar, Serik, Antalya] (DS vi: 2186)
gurut: bıyık (Hacibektaş) krş. *sümel*
guynu: kötü, çirkin (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
guynu 'fena' [Eskişehir] (AİAD 211)
guynu 'kötü' (Tietze 1982: 526)
gümez: 1. kalça, kık (Hacibektaş, Kaman); 2. dışkı (Kaman, Keskin)
güyle-: 1. sıçmak, 2. cinsel ilişkiye girmek (Kaman, Keskin) krş. *fısla-*, *göhle-*

H

- hadırcı:** dilenci (Hacibektaş, Kaman)
hadırla-: dilenmek (Hacibektaş, Kaman) < *hadır+la-* < *hadır* (?)
haşa: sigara < F. *haşhâş* 'afyon, haşhaş'; *haşış* 'kuru ot' (Kaman) krş. *tuf*
havhurt: yumurta (Hacibektaş) < Erm. *havgit* < *hav+git* 'tavuk mahsulü' (Erkilet, bk. Caferoğlu 1952: 334)
havkirt 'yumurta' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
hersit: ekmek (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
hersit 'ekmek' [Andırın] (Özönder 1988: 62), (Tietze 1982: 526), [Çepniler, Balıkesir] (DS vii: 2348)

hezikle-: dövme, dövüşmek < *hezik+le-* < *hezik* 'odun' (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

hezik 'Döv!' [Eskişehir] (AİAD 212), 'odun' [Andırın] (Özönder 1988: 62), 'dayak' (Tietze 1982: 527)

hezikle- 'dövmek' [Eskişehir] (AİAD 212), 'dayak atmak' [Sarıkavak, Eskişehir] (DS VII: 2356); (Tietze 1982: 527)

hultan: 1. yatak, yorgan, çarşaf vb. eşya (Hacıbektaş, Kaman); 2. elbise (Kaman)

İ

inet: şarkı, türkü (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

inetle-: 1. vurmak, 2. mec. (şarkı, türkü vb.) söylemek, (saz, klarnet vb. müzik aleti) çalmak (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

inetle-, netle- 'saz çalmak' (Tietze 1982: 527, 528)

inet- (n) 'oynamayı kabul etmek' [Ağın, Elazığ] (DS VII: 2541)

iviş!: kaç!, git! (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

ivişle-: kaçmak, gitmek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

ivişle 'yürü!' (Tietze 1982: 527)

K

kaşan-: işemek (*Yüzüne kaşanıyım!*: Yüzüne işeyeyim!) (Kaman)

kaşan- '(at, eşek) işemek' [Çöplü, Çivril, Denizli; Karacaören, Kütahya; Kandıra, Kocaeli; Düzce; İğneciler, Mudurnu, Bolu; Akyazı, Sakarya; Çarşamba, Havza, Samsun; Merzifon, Amasya; Keşap, Giresun; Trabzon; Erkinis, Yusufeli, Artvin; Van; Andırın, Kahraman Maraş; Antakya, Hatay; Gazi Antep; Maksutlu, Şarkışla, Gemerek, Vazıldan, Divriği, Karadoruk, Gürün, Sivas; Bünyan, Kayseri; Köşker, Kırşehir; Niğde; Ermenek, Karaman; Adana; Mut, İçel; Lüleburgaz, Kırklareli] (DS VIII: 2678)

kaşanmah 'bk. *kaşan-*' [Erciş, Van] (DS VIII: 2678)

kaşanvermek 'bk. *kaşan-*' [İnegöl, Bursa] (DS VIII: 2678)

kây-: 1. yemek, 2. içmek; 3. yemek içmek krş. key- (Kırşehir, Kaman, Keskin)

kây 'yel iç!' (Tietze 1982: 527)

kayıntı: 1. yiyecek, erzak (Kaman)

kayıntı yap- 'atıştırmak, açlığını bastırmak' [Ülkü, Mudanya, Bursa] (DS VIII: 2700)

kayıntı 'yemek, yiyecek, yemek yeme' (Aktunç 2002: 170)

kayıtla-: (yiyecek, erzak) hazırlamak (Kaman) < *kayıt+la-*

kayıt (v) 'kış için ayrılan yiyecek' [Afyon; Konya; Nevşehir], 'ekmek yapmakta kullanılan gereçler' [Acıpayam, Denizli] (DS VIII: 2702)

kayıtçı 'aşçı' [Burhaniye, Balıkesir; Eskişehir] (DS VIII: 2702)

kayıtdamı 'kiler, yiyeceklerin saklandığı yer' [Mucur, Kırşehir; Nevşehir; Bor, Niğde; Konya] (DS VIII: 2702)

- kâylim:** 1. ekmek, 2. yemek, 3. yeme içme (Kırşehir, Kaman, Keskin) bk. *kâylim kây-*
krş. *keylim*
- kaylım** 'yemiş' [Sarıkavak, Eskişehir] (DS VIII: 2703)
- kâylim kây-:** yemek içmek, yemekli içkili toplantı yapmak (Kırşehir, Kaman, Keskin)
krş. *keylim key-*
- kâyme:** yeme içme (Kaman)
- kekne-:** gülmek (Kırşehir, Hacıbektaş)
- kepçik:** 1. (eğlence, oyun için) zil (Hacıbektaş, Kaman), 2. kaşık (Kaman)
- ker:** bıçak (Kırşehir, Kaman, Keskin)
ker 'bıçak' [Andırın] (Özönder 1988: 62; Tietze 1982: 528); 'bıçak, çakı' [Kastamonu; Elazığ; Babik, Pütürge, Malatya; Silifke, İçel] (DS VIII: 2751)
ker 'ev' [Düzce] (AİAD 213)
keril- 'hazır olmak' [Geygelli] (AAT 198)
kerle- 'durmak' [Geygelli] (AAT 198)
- kerizle-:** bahşiş almak (Kırşehir) < *keriz+le-*
- kesim:** ücrette, pazarlıkta anlaşma (Kaman)
kesim 'belli, kesin ücret' [İzmir; Balıkesir; Akyazı, Sakarya; Bolu; Çankırı; Taşova, Amasya; Trabzon; Rize; Çayağzı, Şavşat, Ardanuç; Eşke, Divriği, Sivas; Niğde] (DS VIII: 2764-2765)
- kesimli** 'bk. *kesim*' [Gazi Antep] (DS VIII: 2765)
- kesimci:** sünnetçi (Kaman)
- keşk:** kız, yetişkin kız (Kaman)
- kev:** 1. yemek, 2. diş, 3. taş (Hacıbektaş, Kaman)
kevçi 'kaşık' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
- key-:** 1. yemek, 2. içmek, 3. yemek içmek (Hacıbektaş) krş. *kây-*
key- 'yemek' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
- keyle-** 'yemek' (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)
- keylim:** 1. yeyip içme, 2. yemek yeme (Hacıbektaş) krş. *kâylim*
keylim 'yemek' [Andırın] (Özönder 1988: 62)
- keylim key-:** yemek içmek, yemekli içkili toplantı yapmak (Hacıbektaş) krş. *kâylim kây-*
- kırs:** 1. gözü dar, pinti; 2. kötü, işe yaramaz (kimse) (Kaman)
- kirt-:** kesmek, sünnet etmek (*Sinan'ı biz kerttik.*) (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *ker*
- kirtim:** sünnet etme, kesme < *kirt-(i)-m* (Hacıbektaş)
- kirtici:** kasap < *kirt-i+ci* (Hacıbektaş, Kaman)
- kirtimci:** sünnetçi < *kirt-(i)-m+ci* (Kırşehir, Hacıbektaş)
- kutnuculuk:** (düğünlerde) oyunculuk, köçeklik yapma (Kırşehir)
kutna- 'oyunmak' [Kirazlı, Şavşat, Artvin] (DS VIII: 3018)
- kürün:** yalan (Kırşehir, Hacıbektaş)
- kütür:** 1. ırz düşmanı, ahlâksız (Hacıbektaş), 2. Almanca, Almanya'da çalışan (kimse) (Kaman)

M

- marif:** ağa, zengin kimse (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
marif 'tavır, hâl, mizaç ve umumiyetle birsinin karakterinin nasıl olduğunu belirtmek için kullanılır, târif' [Eskişehir] (AİAD 212), 'büyük adam (müdür, âmir vs.)' (Tietze 1982: 528)
maraf 'ağa' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
mariflan-: ağalık taslamak, büyüklemek < *marif+la-n-* bk. *marif*
mast: yoğurt < F. *mast* 'yoğurt' (Kırşehir, Hacibektaş)
mast 'yoğurt' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
mazin 'yoğurt' [Erkilet] (< Erm. Özkan 1991: 308)
mayın: araba (otomobil, otobüs vb.) (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
mayın 'bilgisiz, deneyimsiz; aptal kimse; serseri, yeri yurdu olmayan kimse, serkeş (< İng. *mine*'den, Aktunç 2002: 212), 'enayi, aptal, kumar acemisi' (Devellioğlu 1990: 148)
mendek: polis (Kırşehir, Kaman) krş. *zivik*
menge: siğir (inek, öküz, manda vb.) (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
menge 'serçe büyüklüğünde, göğsü kırmızı, kanatları kırmızı, kanatları beyaz ve kahverengi kuş' [Tekreler, Gülümüş, Silifke, İçel] (DS VIII: 3162)
metan: ölü (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) < A. *mevân* 'baygın, cansız'
meviç: üzüm (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) bk. *meviş*
mevinç 'üzüm' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
meviş: bk. *meviç* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
mevş 'üzüm' (Tietze 1982: 528)
mey: içki, alkollü içki < A. *māy* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
mey 'içki' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
meyman: (Teberlerin kendi aralarında) iyi, olgun adam < F. *mihmān* 'konuk, misafir' (Kaman)
mulçı-: acıkmak < Kürt. (Kaman) krş. *pırçı-*
misik: ibrik < Kürt. (Kaman)
munt: dudak, ağız (Hacibektaş); Almanca *Mund* ile krş. (Önen – Şanbey 1993: 697)
muy 'ağız, yüz' [Düzce] (AİAD 212), 'ağız' (Çing. Özkan 2000: 74)
muş: burun (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
muş 'burun' (Tietze 1982: 528)
muş çek- 'özlemek, çok özlemek, imrenmek' (Aktunç 2002: 219)

N

- nafta:** < Fr. *naphtaline* 1. (Yabancı, tanıdık olmayan) erkek, adam (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin); 2. erkek çocuk, oğlan (Hacibektaş)
nafta 'oğlan' [Andırın] (Özönder 1988: 63), 'orta yaşlı erkek' (< Fr. *naphtaline*'den, Aktunç 2002: 220)
navta 'yabancı, bizim çocuklar' (Tietze 1982: 528)
nan: ekmek < F. *nān* 'ekmek' (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)

- naş:** git!, kaç! < Çing. (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *ivikle-*
naş 'kaçmak' [Düzce] (AİAD 212), 'vermek, almak' [Eskişehir, Düzce] (AİAD
 212, 215); 'yurt' [Geygelli] (AAT 198), 'git, defol' (< Çing. *naş* 'koşmak, gitmek'ten,
 Aktunç 2002: 221)
naç 'kaç!' (Tietze 1982: 528)
naşla-: gitmek, kaçmak (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
naşla- 'gitmek' (Aktunç 2002: 221)
naştır- 'vermek' [Geygelli] (AAT 198)
nehir: 1. Sus, söyleme!, 2. Dur, yapma! (Kaman)
nek 'konuşma! söyleme!' (Tietze 1982: 528)
nes: yok (Yeken nes: Para yok.) < F. *nist* 'yoktur, değildir' (Kırşehir, Hacıbektaş, Ka-
 man, Keskin) krş. *ölük*
nımıslla-: uyumak, uyumak için yatmak < *nıms+la-* < F. *namâz* (Kırşehir, Hacıbektaş,
 Kaman, Keskin) krş. *nımızla-*
nımı 'namaz' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
nınısla 'otur!' (Tietze 1982: 528)
nımızla-: bk. *nımıslla-* (Hacıbektaş, Kaman)
nifür: zurna (Kaman) bk. *nüfür*
nüfür: zurna (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) bk. *nifür*
nühür 'zurna' [Manisa] (DS IX: 3257)
nüfürcü: zurnacı, zurna çalan (kimse) (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
nühürcü 'zurnacı' [Kahraman Maraş] (DS IX: 3257)
nünü: zurna (Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
nünü 'zurna' (Tietze 1982: 528)

Ö

- ölük:** yok, mevcut değil, bir şeyin bulunmama hâli (Hersit ölü: Bunun ekmeği ye-
 meği yok.) (Hacıbektaş) krş. *nes*
ölük 'ölmüş, cansız' [Gemene, Isparta; Kurşunlu, Çankırı; Konya] (DS IX: 3333)

P

- paz:** 1. tavuk (Hacıbektaş) < F. *bâz* 'doğan, şahin', 2. kuş, keklük (Kırşehir, Kaman)
peçik: 1. ayak, 2. ayakkabı, 3. köçek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *pöçük*
peçiklik 'ayakkabı' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
peçikle-: oynamak, eğlenmek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *pöçükle-*
peçük 'keçi kuyruğu' [Boyabat, Sinop] (DS IX: 3419)
pır: çok (Yeken *pır:* Para çok.) (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
pır 'çok' [Andırın] (*pır yeken* 'çok para', Özönder 1988: 63)
pırç: aç (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
pırç 'aç' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
pırçi 'aç mısın' (< Kürt. Tietze 1982: 528)

- pırçı-**: acıkmak (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
pırçık- 'acıkmak' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
pişar: helâ, tuvalet < Çing. (Hacibektaş)
piyiz: içki, alkol < Çing. (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
piyiz 'rakı, içki; yeme, yeme içme' (Aktunç 2002: 242)
pöçük: köçek krş. *peçik* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
pöçükle-: oynamak (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *peçikle-*

S

- sayın**: güzel (Kaman)
sehim: pay, hisse, hak < A. *sehm* 'kısım, hisse, pay' (Kaman)
sehem/sehim, seyim 'kaçakçılık vb. işlerde birkaç örgüt ya da kimsenin ortaklaşması; işte pay sahibi, kâr ve zarara ortak olması' (< Ar. *sehm*'den, Aktunç 2002: 255, 256)
ser: 1. baş, kafa < F. *ser* 'baş, kafa, kelle' (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin), 2. Alevî, Bektaşî (Kaman)
ser 'baş, kafa' [Andırın] (Özönder 1988: 63); 'bizden ola; baş' (Tietze 1982: 529)
sey: it, köpek < F. *seg* 'köpek, it' (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
sey 'köpek' (< Kürt. Tietze 1982: 529)
sipali: para < Çing. (Hacibektaş, Kaman)
sipali '(şarkıcı, çalgıcı, çengi, köçek vb'nin) bir eğlentide yaptığı iş karşılığında aldığı ücret, para' (Aktunç 2002: 260)
sipali alık- 'para almak, para kazanmak', **sipaliyi demetlemek** 'bol bol para kazanmak; kazandığı parayı harcamayıp biriktirmek', **sipaliyi vur-** 'bol para kazanmak; emek harcamadan ya da az emek harcayarak çok para kazanmak' (Aktunç 2002: 260)
sipari 'eğlenti, oyun gibi şeyler için düğün sahiplerinden alınan para, bahşiş' (Devellioğlu 1990: 168)
sipsi: sigara < Çing. (Kırşehir)
sümel: bıyık < Kürt. (Kaman) krş. *gurut*

Ş

- şarşak**: çocuk < Çing. (Hacibektaş)
şır: süt < F. *şir* (Kırşehir) krş. *şir*
şır 'süt' (Tietze 1982: 529)
şir: < F. *şir* 'süt' 1. şeker, tatlı; 2. süt (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
şir 'süt' [Andırın] (Özönder 1988: 63)

T

- tabsır:** yalan, abes (Tabsır olmasın: Yalan olmasın, abes kaçmasın.) (Kırşehir)
- Teber:** Abdal, Abdal uşağı (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. Teberce, Teber uşağı Teber 'Abdal' (Tietze 1982: 528)
- Teberce:** Abdal veya Teberlerin kendi aralarında konuştuıkları gizli dil (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *Teber, Teber uşağı*
teberce 'dedikodu', **teberce cerle-** 'dedikodu ederek söyleşmek' (Aktunç 2002: 278)
- Teber uşağı:** Teber, Teberler (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin) krş. *Teber, Teberce*
- teber:** 1. balta, nacak; 2. davul (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
teber 'davul' [Andırın] (Özönder 1988: 63); 'davul; balta' (Tietze 1982: 529);
 'tenekecilikte tenekeleri birbirine geçirmek için kullanılan bir araç' [Amasya] (DS x: 3855)
- teneke:** taksi (Kırşehir) < Yun. *tenekhos*
- tingir:** 1. saz, 2. cümbüş (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
dingirtı 'çalgi' (Tietze 1982: 524)
tingir 'parasız, züğürt (kimse), yoksul; para, nakit' (Aktunç 2002: 281)
tingir 'parasız ve malsız kalan kimse' (Devellioğlu 1990: 175)
tingırda- 'ölmek' (Devellioğlu 1990: 175)
- tıpız:** şeker, pekmez vb. tatlılar (Kırşehir, Hacibektaş)
tıpız 'üzüm pekmezi' (Tietze 1982: 529)
- tırs-:** korkmak, korkup kaçmak < Kürt. (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
tırs- 'çekinmek, korkmak' (Kürt. Tırsünek 'korkak, ürkek'ten, Aktunç 2002: 282)
- tırsı:** korku, endişe (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
tırsıla- 'korkmak, çekinmek' (Acar 1985: 14-15'teki örnekler içinde)
- tombu:** tüfek, tabanca (Kırşehir, Hacibektaş) bk. *tumbu*
tombu 'silâh' (Tietze 1982: 529)
- tuf:** sigara, tütün krş. haşa
tuv 'tütün' [Düzce] (AİAD 213)
- tuvan** 'tütün' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
tuh 'sigara' (Tietze 1982: 529)
- tumbu:** bk. *tombu* (Kaman)

U

- urba:** elbise, giysi < İt. *roba* (Kırşehir, Hacibektaş, Kaman, Keskin)
urbasız 'yoksul, aç açıkta kalmış kimse' (< İt. *roba*, Aktunç 2002: 294)
- urun:** (her çeşit) yağ (Kaman, Keskin)
urun 'yağ' [Andırın] (Özönder 1988: 63)

V

- vazalah:** yaramaz, kötü adam (Kaman, Keskin)

Y

- yeken:** 1. para, 2. bahşiş, bahşiş olarak verilen para, 3. altın (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
yakan 'para' [Orta Asya Abdalları ve İran dervişleri] (Caferoğlu 1953: 78)
yaken 'para' [İran dervişleri] (Caferoğlu 1953: 78)
yéken 'para' [Eskişehir] (AİAD 213)
yeken 'para' (Acar 1985: 14–15'teki örnekler içinde); [Suriye Abdalları] (Caferoğlu 1953: 78), [Andırın] (Özönder 1988: 63); (Tietze 1982: 529); [Koşmat, Eskişehir; Yenikışla, Boğazlıyan, Yozgat] (DS XI: 4228)
yezit: Hz. Muhammed'in soyuna düşmanlık edenler² < k.a. A. *Yezid* (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

Z

- zahr:** ağız (Kaman)
zahr 'ağız' (Tietze 1982: 530)
zanı-: bakmak (Kaman)
zanı 'tanı!' (Tietze 1982: 530)
zanı- 'bakmak, ilgiyle, dikkatle bakmak' (Aktunç 2002: 314)
zanıt-: göstermek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
zanı- 'anlamak' [Andırın] (Özönder 1988: 63)
zanıt- 'anlatmak, duyurmak' [Sungurlu, Çorum] (DS XI: 4347)
zannıt- 'bk. *zanıt-*' [Koşmat, Eskişehir] (DS XI: 4347)
zer: para < Kürt. (Kırşehir)
zıbart-: 1. uyutmak, 2. yatırmak, 3. öldürmek (Kaman)
zıbar 'hasta' (Tietze 1982: 530)
zıbart- 'çok dövmek, ezmek' [Rize; Bor, Niğde] (DS XI: 4364)
zıbar- 'ölmek, gebermek' (Aktunç 2002: 316); 'gebermek; uyumak, sızmak' (Devellioğlu 1990: 189)
zıpır: 1. (yaşlı ve zengin olarak) büyük, 2. çok (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)
zıpır (II) 'Güçlü, iri yarı' [Gelendost, Isparta; Tavas, Kızılcabölük, Denizli; Yuva, Acıpayam, Denizli; Bozdoğan, Aydın; Tokat, Eskişehir; Kurşunlu, Çankırı; Çorum; Şehsadi, Heniskeköy, Sarayözü, Ezine, Amasya; Ünye, Ordu; Arapkir, Malatya; Serin, Elbistan, Kahramanmaraş; Hacıilyas, Koyulhisar, Sivas; Yozgat; Bahçeli, Bor, Niğde; Bilekler, Ermenek, Konya; Kozan, Boynuyuşun, Adana] (DS XI: 4374)
zivik: polis (Kaman) krş. *mendek*
zuhun: 1. düğün, 2. türkü, şarkı (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin) krş. *zuhun çal-*
zuhun çal-: düğünde çalgı çalmak, düğünün çalgı, eğlence görevini üstlenmek (Kırşehir, Hacıbektaş, Kaman, Keskin)

2. Abdallar, *yezit* kelimesini 'Nesli malûm' diye ifade edip bu anlamı kastediyorlar.

Sonuç

1. Yukarıda verdiğimiz örnek cümlelerden de anlaşılacağı üzere, Abdal gizli dilinin söz dizimi, Türkçenin [Özne+Tümleç+Yüklem] şeklindeki söz dizimine bağlıdır:

Geben geliyo, nehir! (Yabancı geliyor, sus!), *Nc duruyunuz, iki inetleyin de cer gelmesin.* (Niye boş boş duruyorsunuz, çalın da lâf gelmesin.), *Hadi nımızlayalım.* (Hadi, yatalım.) gibi.

2. İsim ve fiil çekimi bakımından da Türkçeye bağlıdır:

a. İsim çekimi ekleri: *Meyi fazla keyme.* (İçkiyi fazala içme.), *Hiltannar guynu.* (Yatak yorgan kirli.), *Cıvırın gümezine cavla!* (Kadının kalçasına bak!) gibi.

b. Fiil çekimi: *Hadi nımızlayalım.* (Hadi Yatalım.), *Nafta metan olmuş.* (Adam ölmüş.), *Pırçıldım.* (Acıktım.), *Guynu peçikliyollar.* (Kötü oynuyorlar.) gibi.

3. İsim ve fiil çekimi ekleri gibi, yapım ekleri bakımından da Türkçeye sıkı sıkıya bağlıdır: *peçik+le-* 'oynamak', *cıpta+la-* 'oynamak', *cav+la-* 'görmek, bakmak', *cer+le-* 'konuşmak, söylemek', *cav+la-ma* 'görme, bakma', *cav+lık* 'gözlük', *ginav+cı* 'hırsız', *ginav+lık* 'hırsızlık', *hadır+cı* 'dilenci', *kes-i-m* 'ücrette, pazarlıkta anlaşma', *kes-i-m+ci* 'sünnetçi', *marif+la-n-* 'ağalık taslamak, büyüklenmek', *öl-ük* 'yok, mevcut değil', *Teber+ce* 'Abdal gizli dili' gibi.

4. Derleme yaptığımız dört ayrı Abdal bölgesinden, madde başı olarak verdiğimiz kelime sayısı 186'dır. Bu sayıya aynı kelimenin farklı söylenen biçimi ve aynı kökün türevleri de dahildir. Bu kelime kadrosunun içinde *cinik* 'Çingene', *gevrik* 'para', *hiltan* 'yatak yorgan; elbise', *kırs* 'pinti; kötü, işe yaramaz kimse', *kutnuculuk* 'oyunculuk, köçeklik', *kürün* 'yalan', *kütür* 'ırz düşmanı, ahlâksız; Almancı', *tabsır* 'yalan, abes', gibi hiçbir yörede veya gizli dilde rastlamadığımız kelimeler yanında; Arapçadan (*abi*, *av*, *mey*, *sehim*), Farsçadan (*ca*, *desle-*, *dest*, *dübüür*, *gılov*, *haşa*, *mast*, *meyman*, *nan*, *nes*, *numisla-l nımızla-*, *paz*, *ser*, *sey*, *şır/şir*), Çingenecedan (*abe*, *baro*, *çavo*, *çay*, *gacı*, *pişar*, *piyiz*, *sipali*, *sipsi*, *şarşak*), Kürtçeden (*cav*, *cav+la-*, *cav+lık*, *mılçı-*, *misik*, *pırç*, *pırçı-*, *sümel*, *tırs-*, *tırsı*), Ermenicedan (*havhurt*), Fransızca (*nafta*), İtalyançadan (*urba*), İngilizceden (*mayın*), Almancadan (*munt*) alınan kelimelerin varlığı dikkati çeker.

Anadolu ağızlarında yaşayan *bayınna-*, *cıvır*, *ehnezi-*, *geben*, *gubuz*, *gubuz at-*, *kaşan-*, *kayıntı*, *teber* gibi Türkçe sayabileceğimiz kelimelerin yanında; *cıpta*, *cıptala-*, *cukka*, *cukkala-*, *fis*, *fisla-*, *gıv gıv*, *gıyıla-*, *iviş!*, *ivişle-*, *nünü*, *tingır*, *tuf* gibi yansıma kelimeler de az değildir.

Kökene tespit edilebilen birçok kelimenin yanında, kökeni tespit edilemeyen birçok kelimenin varlığını göz ardı etmemek lâzımdır.

5. Abdallara ait söz varlığını, Turgut Acar'ın (1985: 9-15) üzerinde çalıştığı ve Doğu Anadolu'da (Artvin-Kars-Erzurum'un ırmak boyu sınırları için-

de) tam göçebe olarak yaşayan küçük el sanatlarıyla uğraşan meslek topluluklarının gizli dilleriyle de karşılaştırdık. Çok az sayıda da olsa ortaklıklar tespit ettik: *düke, keyle-, genle-, genlet-, cer, cerle-, aşınla-laşınle-, tırsıla-, yeken* gibi. Böylece, Acar'ın da hiçbir gizli dil ile karşılaştırma imkânı bulamadığını belirttiği bu Türk topluluğunun gizli dilinin ilk defa Anadolu Abdallarının gizli dilleriyle bağlantısı olduğu tespit edilmiş oldu.

6. Derlenen söz varlığı malzemesi, Abdalların halk arasında Çingenerle karıştırılıp Çingene sayılmaları yanlışlığını da tamamen ortadan kaldırmaktadır. Sınırlı sayıda ortak kelimenin bulunuşu da, karşılıklı ödünçlemeden başka bir şey değildir. Hatta, Abdalların gizli dili ile birkaç ödünçlemenin dışında Elekçi, Kalaycı gizli dillerinin de tamamen ayrı olduğu anlaşılmaktadır.

7. Kırşehir, Kaman, Hacibektaş ve Keskin yöresinde yaşayan Abdallardan derlediğimiz kelime kadrosu, yukarıda verdiğimiz karşılaştırmalı sözlükten de anlaşılacağı üzere, Kahraman Maraş (Andırın), Eskişehir, Düzce, Konya vb. yörelerde yaşayan Abdal ve Geygellerin gizli dilleriyle büyük bir ortaklık arz etmektedir. Bu da, ekler sistemi, fiil çekimi ve söz dizimi bakımından tamamen Türkçeye bağlı olan Abdal gizli dilinin tam anlamıyla bir *özel dill/gizli dil* olduğunu gözler önüne sermektedir ki, Ahmet Caferoğlu da aynı gerçeğe daha önce dikkati çekmiştir:

"Anadolu Abdallarının Gizli Dillerinden Bir İki Örnek" adlı makalesinde; "Orta Asya Türkleri arasında Abdal tili adı altında yaşayan ve aşağı yukarı bizimkini andıran 'artist ve hanende lonjlarına' ait gizli dilin argo karakterini taşımasına karşılık, Anadolu Abdallarının gizli dili tamamen bağımsız bir dil mahiyetindedir." (Caferoğlu 1953: 77-79).

8. Sınır ötesi geniş coğrafyalarda ortak unsurlar taşıyan bu gizli dilin menşei ise hâlâ meçhulümüzdür. Bizim de bu konuda A. Caferoğlu'nun şu sözlerini tekrarlamamızın ötesinde, maalesef, söyleyeceğimiz bir şey yoktur:

"Muhtelif dillerden kelime almaktan çekinmeyen bu 'gizli dil'in menşei meselesine gelince, bu hususta katî bir şey söylemek zordur. Ancak işin içine dervişler de karışınca, bu gizli dilin vaktiyle mevcut olan 'Sasan'lar dilinden türemiş olması ihtimali ileri sürülebilir. Bu dil ise, x. asır Arap şairlerinden Abu Dülaf'ın hamisi bulunduğu Al-Sahib al-Talkani'ye sunduğu kasideinin dili olan Sasanların 'gizli dili'dir ve on asırlık bir maziye malikdir." (Caferoğlu 1953: 79).

Kısaltmalar

A	Arapça
AAT	Geygelli Yürüklerinin Kullandıkları Gizli Dil, Anadolu Ağızlarından Toplamalar (Caferoğlu 1994)
AIAD	Eskişehir ve Düzce Abdallarının "Gizli Dil"lerine Ait Bazı Kelimeler, Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler (Caferoğlu 1995)
Andırın	Andırın Abdalları (Özönder 1988)
ar.	argo
bk.	bakınız
Çing.	Çingenece
Düzce	Düzce Abdalları (bk. AIAD)
DS	Derleme Sözlüğü
Erk.	Erkilet, Erkilet Gizli Dili (Caferoğlu 1952; Özkan 1991)
Erm.	Ermenice
Eskişehir	Eskişehir Abdalları (bk. AIAD)
F.	Farsça
Fr.	Fransızca
Hacıbektaş	Hacıbektaş Abdalları
İng.	İngilizce
İt.	İtalyanca
k.a.	kişi adı
Kaman	Kaman Abdalları
Kırşehir	Kırşehir Abdalları
krş.	karşılaştırım
Keskin	Keskin Abdalları
Kürt.	Kürtçe
T.	Türkçe
Yun.	Yunanca

Kaynak kişiler

1. Şahin Caner 1969 doğumlu, ilkokul mezunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (Hacıbektaş).
2. Mustafa Kangal 1929 doğumlu, Engel köyünden, ilkokul mezunu, Almanya'dan işçi emeklisi (Hacıbektaş).
3. Aşır Başçoban 1951 doğumlu, ilkokul mezunu, mahallî sanatçı (Hacıbektaş).
4. Âbidin Ertem 1944 doğumlu, ilkokul mezunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (Kırşehir).
5. Ayvaz Başaran 1936 doğumlu, ilkokul mezunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (Kırşehir).
6. Aydın Çekiç, Çekiç Ali'nin oğlu 1958 doğumlu, ilkokul mezunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (Kırşehir).

7. Şenol Güneş 1953 doğumlu, lise mezunu, emekli kütüphaneci. Abdal değil (Hacıbektaş).
8. Âdem Göçer 1960 doğumlu, ilkokul mezunu, davulcu ustası (Kaman).
9. Zeynel Karakuş 1982 doğumlu, lise mezunu (Kaman).
10. Bayram Karakuş 1965 doğumlu, lise mezunu (Kaman).
11. Üçler (Zeynel) Karakuş 1931 doğumlu, okuması yazması yok. (Keskin, Köprü köyü).

Kaynaklar

- Acar, T. (1985) Doğu Anadolu'da Yaşayan Bir Meslek Dilinin Yapısı ile Türkçenin Benzerlikleri, in O. F. Sertkaya (haz.) *Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi, İstanbul 23-28 Eylül 1985, Tebliğler 1 Türk Dili 1*, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Türkiyat Araştırma Merkezi Yay., 9-15.
- Aksan, D. (1987) *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*, Ankara: TDK Yay.
- Aktunç, H. (2002) *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü*, İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Aksoy, Ö. A. (1946) *Gaziantep Ağzı 3*, İstanbul: TDK Yay., İbrahim Horoz Basımevi.
- Caferoğlu, A. (1947) Kırşehir Vilâyetinin Etnik Teşekkülüne Dâir Notlar, *İÜ, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 2/1-2*, 79-96.
- Caferoğlu, A. (1952) Erkilet Çerçilerinin Argosu Dilce, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 4/4*, 334-344.
- Caferoğlu, A. (1953) Anadolu Abdallarının Gizli Dillerinden Bir İki Örnek, *Fuad Köprülü Armağanı*, Ankara: Ankara Üniversitesi DTCF Yay., 77-79. [Aynı basım]
- Caferoğlu, A. (1957) Pallacı, Tahtacı ve Çepni Dillerine Dair, *Türkiyat Mecmuası 11*, 41-57.
- Caferoğlu, A. (1994) *Anadolu Ağızlarından Toplamalar*, Ankara: TDK Yay.
- Caferoğlu, A. (1995) *Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler*, Ankara: TDK Yay.
- Çağlar, T. A. (1996) Müzik Satıcıları Abdallar, *İçel Folkloru 43*, 22.
- Derleme Sözlüğü 1-xii* (1993) Ankara: TDK Yay.
- Devellioğlu, F. (1982) *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Devellioğlu, F. (1990) *Türk Argosu*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Gülçiçek, A. D. (2003) Abdallar, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi 25*, 83-98.
- Gülensoy, T. (1988) Darende'de Konuşulan Gizli Dil Üzerine Notlar, in M. Yardımcı (haz.) 2. *Battal Gazi ve Malatya çevresi Halk Kültürü Sempozyumu (19-21 Ekim 1987, Malatya)*, Tebliğler, İstanbul: Kuşak Ofset, 136-139.
- Günşen, A. (1997) *Anadolu'nun Türkleşmesi Sürecinde Türk Soy, Boy, Oymak ve Cemâatleri ile Kırşehir*, İstanbul: Ahi Kültürünü Araştırma Vakfı Yay.
- Günşen, A. (2000) *Kırşehir ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Ankara: TDK Yay.
- Günşen, A. (2001) *Kırşehir ve Yöresi Ağızları Sözlüğü*, Ankara: Ocak Yay.
- Köprülü, M. F. (1989) Abdal, in O. F. Köprülü (haz.) *Edebiyat Araştırmaları 2*, İstanbul: Ötügen Yay., 362-417.

- Önen, Y. – Şanbey, C. Z. (1993) *Almanca-Türkçe Sözlük 1-2*, Ankara: TDK Yay.
- Özkan, A. R. (2000) *Türkiye Çingenelemi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Özkan, N. (1991) Erkiilet gizli Dili, in T. Gülensoy (haz.) *Erciyes Yöresi 1. Folklor, Halk Edebiyatı ve Etnografya Sempozyumu (3-5 Mayıs 1990, Kayseri) Bildiriler*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yay., 295-313.
- Özkan, N. (2002) Gizli Dil Olarak Argonun Fonksiyonu Üzerine, in E. Gürsoy-Naskali – G. Sağol (haz.) *Türk Kültüründe Argo*, Haarlem, Hollanda: Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yay., 23-30.
- Özönder, C. (1988) Simbiyotik Bir Cemaat: Andırın Çevresi Abdalları, *Türk Folklor Araştırmaları* 1988/1, 54-64.
- Sümer, F. (1992) *Oğuzlar-Türkmenler*, Ankara: Türk Dünyası Araştırmaları Yay.
- Şen, M. (2002) Argo Üzerine, in E. Gürsoy-Naskali-G. Sağol (haz.) *Türk Kültüründe Argo*, Haarlem, Hollanda: Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yay., 13-22.
- Tarım, C. H. (1960) *Kırşehir Ansiklopedisi, Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Bibliyografya Sözlüğü 1*, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Tietze, A. (1982) Zum Argot der Anatolischen Abdal (Grupp Teber), *Acta Orientalia Hungarica* 36, 521-532.
- Türkçe Sözlük 1-2* (1988) Ankara: TDK Yay.
- Tokel, B. B. (1999) *Neşet Ertuş Kitabı*, Ankara: Akçağ Yay.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1968) Abdallar, *Türk Kültürü* (TKAE) 64, 251-255.
- Yılmaz, A. (2001) *Küçük Asya'nın Kır-Şehri*, Ankara: TAKAV Matbaası.
- Yörükân, Y. Z. (1998) *Anadolu'da Aleviler ve Tahtacılar*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Zülfikar, H. (1995) *Türkçede Ses Yansımali Kelimeler*, Ankara: TDK Yay.